

Postanowienie z dnia 8 listopada 2006 r.

I UZ 32/06

W sprawie z zakresu prawa pracy, w której wartość przedmiotu sporu nie przewyższa kwoty 50.000 złotych, od apelacji wniesionej przez pracodawcę, pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 zł (art. 35 § 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Roman Kuczyński, Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 listopada 2006 r. sprawy z powództwa Mirosława B. przeciwko Przedsiębiorstwu Robót Górniczych SA w G. o podwyższenie renty wyrównawczej, na skutek zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach z dnia 5 maja 2006 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie w części odrzucającej apelację pozwaną (pkt 2).

U z a s a d n i e

W sprawie z powództwa pracownika o podwyższenie renty wyrównawczej postanowieniem z dnia 5 maja 2006 r., Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach - na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. w związku z art. 373 k.p.c. - odrzucił apelację strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń w Gliwicach, z powodu wniesienia tej apelacji przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, bez uiszczenia należnej opłaty stosunkowej. Według Sądu apelacja pozwanego pracodawcy podlegała opłacie określonej w art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), zgodnie z którym w sprawach o prawa majątkowe pobiera się opłatę stosunkową wynoszącą 5% wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarż-

nia. Fakt uiszczenia przy wniesieniu apelacji opłaty podstawowej (30 zł), o której mowa w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych, Sąd uznał za pozbawiony znaczenia w świetle art. 130² § 1 i § 3 k.p.c. Zdaniem Sądu Okręgowego powołany art. 35 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych ma zastosowanie do pracownika będącego stroną powodową co wynika z wykładni tego przepisu z uwzględnieniem art. 96 ust. 1 pkt 4 powołanej ustawy, zgodnie z którym właśnie pracownik wnoszący powództwo nie ma obowiązku uiszczania kosztów sądowych z zastrzeżeniem art. 35 ustawy.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pozwany pracodawca wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz o zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania. Skarżący zarzucił błędną wykładnię art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, przez bezpodstawne, sprzeczne z art. 476 k.p.c., zawężenie spraw ze stosunku pracy, w których pobiera się opłatę podstawową, tylko do jednego podmiotu (pracownika będącego powodem) takich spraw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398), którego wykładni dotyczy rozpatrywane zażalenie, stanowi w zdaniu pierwszym, że w sprawach z zakresu prawa pracy pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 złotych wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Wykładnia tego przepisu zawarta w zaskarżonym postanowieniu budzi zastrzeżenia przede wszystkim dlatego, że wynika z założeń spoza treści tego przepisu - bagatelizuje metodę tzw. wykładni gramatycznej czy literalnej na rzecz wykładni systemowej. Tymczasem interpretowany tu przepis stanowi o tym jaką opłatę i w jakiej wysokości należy uiścić w sprawach z zakresu prawa pracy i powinien swój przedmiot wyrażać w sensie językowym w sposób precyzyjny i jednoznaczny. Nie tylko nie należy bagatelizować interpretacji gramatycznej, ale przeciwnie musi ona, dla tej kategorii przepisów, stanowić metodę absolutnie zasadniczą. Adresaci tego przepisu, powinni wszak według jego brzmienia dowiadywać się o tym do czego są zobowiązani, a przecież chodzi o rzecz zupełnie wymierną - o wysokość opłaty, o pieniądze, ile trzeba zapłacić .

Jeżeli chodzi o kontekst systemowy interpretowanego przepisu określającego opłatę od określonych pism w zakresie postępowania sądowego, to trzeba w pierwszym rzędzie mieć na uwadze przyjętą w ustawie zasadę samoobliczenia przedmiotowych należności z tytułu opłaty z równoczesnym rygoryzmem konsekwencji ewentualnego błędu co do uiszczenia opłat od pisma wniesionego przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. Nienależnie opłacone pismo wniesione przez profesjonalnych pełnomocników stron podlega zwrotowi bez wezwania o uiszczenie opłaty (art. 130² § 1 k.p.c.), a jeżeli chodzi o środki odwoławcze, np. o apelację - to podlega odrzuceniu bez wezwania o uiszczenie opłaty (art. 130² § 3 k.p.c.). Ustawodawca, który zdecydował się na taki automatyzm sankcji za „nienależycie” opłacone pismo, nie może „nienależycie”, bo np. nieprecyzyjnie, czy niejednoznacznie pod względem językowym, zredagować przepisu ustalającego opłatę. Zakładając zatem, że art. 35 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnoprawnych jest należycie pod względem legislacyjnym zredagowany, należy - zgodnie z jego brzmieniem - przyjąć, że określona w nim opłata podstawowa obowiązuje „w sprawach z zakresu prawa pracy”.

Przepis art. 35 ustawy jest poświęcony sprawom z zakresu prawa pracy, kolejny artykuł - 36 poświęcony jest sprawom z zakresu ubezpieczeń społecznych i razem tworzą całość rozdziału 3 „sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych”, wchodzącego w skład działu 3 dotyczącego wysokości opłat w procesie. Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - zgodnie z jej art. 1 - określa zasady i tryb pobierania kosztów sądowych w sprawach cywilnych (także ze stosunków z zakresu prawa pracy - art. 1 k.p.c.), których postępowanie poddane jest Kodeksowi postępowania cywilnego. Nie może być zatem wątpliwości co do tego, że jeżeli ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych mówi o sprawach z zakresu prawa pracy, bez dodania jakichkolwiek ograniczników (zastrzeżeń) tego zakresu, to nie może tu chodzić o inne znaczenie niż to jakie przyjmuje Kodeks postępowania cywilnego. Dla rozważanego zagadnienia wystarczy wskazać art. 476 § 1 pkt 1 k.p.c., według którego przez sprawy z zakresu prawa pracy rozumie się sprawy o roszczenia ze stosunku pracy lub z nim związane. W tak rozumianym i użytym w art. 35 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych pojęciu spraw z zakresu prawa pracy mieszczą się desygnaty o charakterze przedmiotowym, a w każdym razie, nie ma w tym przepisie jakiegokolwiek zróżnicowania regulacji ze względów podmiotowych. Nie da się zatem na gruncie tekstu art. 35 ust. 1 tej ustawy

wykazać, że uregulowana w nim opłata podstawowa od określonych pism w sprawach z zakresu prawa pracy dotyczy wyłącznie pracowników.

Jeżeli chodzi o argument zawarty w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, że art. 35 ustawy pozostaje w związku z art. 96 ust. 1 pkt 4 ustawy, określającym zwolnienie pracownika wnoszącego powództwo od kosztów sądowych z zastrzeżeniem art. 35, to argument Sądu jest nieprzekonywający, gdyż znowu, wykracza poza „gramatyczny” sens art. 96. To właśnie dla zdefiniowania zakresu zwolnienia z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych niezbędne było w tym przepisie uczynienie zastrzeżenia, bo okazuje się, że zwolnienie w całości od kosztów (por. art. 100 ust. 1) nie jest tak zupełnie całkowite, ma właśnie zastrzegany uszczerbek. Z takiego sposobu regulacji zwolnienia z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych nie należy wyprowadzać wniosków w odniesieniu do opłaty pobieranej „w sprawach z zakresu prawa pracy”, która - według art. 35 ust. 1 - nie ma jak to wyżej wyjaśniono, jakichkolwiek ograniczników, czy zastrzeżeń adresowanych do stron spraw z zakresu prawa pracy.

Do tego co zastało wyżej rozważone w nawiązaniu do argumentów przedstawionych w zaskarżonym postanowieniu oraz w zażaleniu strony pozwanej warto jeszcze dodać jednoznaczne w sensie językowym zrównanie podmiotowej strony regulacji tak wobec pracownika jak i wobec pracodawcy, wynikające z art. 35 ust. 2 ustawy.

Z powyższych przyczyn, uznając zasadność zażalenia Sąd Najwyższy orzekł zgodnie z art. 394¹ § 3 i art. 938²⁴ k.p.c.

=====